

BFL - en utvecklingsresa på Rudbeck, gymnasieskola i Sollentuna

Annika Westin och Jeanette Fry, rektorer på Rudbeck

Syfte och mål med arbetet

Målet med vårt utvecklingsarbete är att främja elevernas lärande och det innebär att i undervisningen är samtliga fem BFL-strategier en naturlig del. Detta ska leda till förbättrade akademiska resultat. Utvecklingsarbetet skulle även leda till ett hos eleven ökat ansvar för sitt lärande och en ökad förmåga att bedöma sina studieresultat och utvecklingsbehov i förhållande till målen.

Utvecklingsarbetet har grundats i aktuell forskning kring formativ bedömning, främst Black och Wiliam samt Lundahl och Jönsson. Samtliga lärare har läst *Bedömning för lärande*, Lundahl samt *Att följa lärande*, Wiliam. Andras erfarenheter har varit viktiga i arbetet. Vi har bjudit in föreläsare som, utifrån forskningsresultat eller utvecklingsarbete på andra skolor, har bidragit med olika perspektiv kopplat till BFL. Vi har även genomfört flera studiebesök med erfarenhetsutbyte på en rad skolor och kommuner i Sverige och även i England.

Genomförande

Efter ett studiebesök i Borås utbildades under hösten 2011, 17 samtalsledare och projektet omfattade sedan alla lärare under perioden vt 2012-vt 2014. BFL-grupperna träffades varje månad; initialt i ämnesgrupper och efter ett och ett halvt år i tvärgrupper med närliggande ämnen. Samtalsledarna träffades mellan varje tillfälle för att dela erfarenheter och fylla på med ny kunskap.

Förväntningen var att alla dels skulle läsa och dels testa och utvärdera något i sin undervisning mellan träffarna. Det fanns även en uttalad förväntan om att under ett läsår auskultera eller filma sin undervisning för att synliggöra sin egen utveckling. Rektors ledning av och delaktighet i utvecklingsarbetet har varit viktig. Samtliga rektorer deltog vid BFL-mötena och träffade även samtalsledaren i mindre grupper. BFL-strategierna utgjorde fokus vid lektionsbesök och efterföljande samtal.

Resultat och dilemman

Vid lärarnas utvärdering av utvecklingsarbetet syns tydligt att projektet lett till ett ökat fokus på att tillsammans utveckla undervisningen. Det strukturerade kollegiala samarbetet och att få utveckla sin egen undervisning lyfts som roligt och engagerande. Lärarnas skattning av sin förmåga utifrån BFL-strategierna före och efter projektet visar på en tydlig förbättring i samtliga strategier. Vid lektionsbesök ser vi tydligt en ökad elevaktivitet och ett mer medvetet arbetssätt för att synliggöra elevernas lärande.

Vad gäller akademiska resultat är det för tidigt att dra några slutsatser. Vårt utvecklingsarbete genomfördes i samband med övergången till nya gymnasieskolan och därmed nya kunskapskrav och betyg. Vissa lärare säger sig dock se ett tydligt samband mellan förändrade undervisningsstrategier kopplat till BFL och högre betyg i grupperna.

Ett dilemma har varit att vi påbörjade utvecklingsarbetet med BFL samtidigt som GY11 implementerades. Vi ansåg att GY11 gav ramarna och att BFL bidrog till hur undervisningen i GY11 skulle gestaltas. Detta upplevdes som för mycket förändring av vissa. Ytterligare en utmaning har varit att gå från metod till förhållningssätt.

En balansgång i utvecklingsprocessen är också graden av styrning. Vi lärde oss under resans gång vikten av tydliga delmål som följs upp och utvärderas. För mycket styrning ger motstånd och för mycket frihet kan leda till att steg tas i helt andra riktningar.

Slutsatser och framåtblick

Två viktiga lärdomar är dels vikten av att organisera för utvecklingsarbete och dels ledarskapets betydelse. Det var oerhört viktigt att frigöra tid, att arbeta långsiktigt och att freda utvecklingsarbetet. Det kollegiala lärandet måste organiseras och styras, både avseende form och innehåll.

Rektor och skolledning måste äga BFL som ett förhållningssätt och både vara delaktiga i och tydligt följa upp utvecklingsarbetet. Det behöver finnas uttalade mål och förväntningar på delaktighet och utveckling.

För att utveckling hos läraren ska ske har vi insett vikten av att både få input med teori och att därefter gå från teori/ny kunskap till handling och stegvis förändra sin undervisning. Reflektion tillsammans med kollegor samt att synliggöra sitt arbete genom auskultation eller filmning är avgörande för att öka medvetenheten om sitt eget arbete och sin utveckling.

Från höstterminen 2014 inför vi 1:1 med avsikten att använda IKT som ett verktyg för att förstärka BFL-strategierna. En ledstjärna i detta arbete är att utgå från den pedagogiska tanken och därefter koppla på hur IKT kan användas för att förstärka den. IKT är ett verktyg och BFL är förhållningssättet.

Avslutande reflektioner: utveckling tar tid; om utvecklingen ska bli bestående måste förändringen underhållas och man måste hela tiden ställa sig frågan hur den har påverkat elevernas lärande.